

Tác giả: Richard Stengel (ph&# trách b&# ph&#n biên t&#p c&#a T&#p chí *TIME* đã ph&#ng v&#n Ngo&#i tr&#ng M&# Hillary Clinton hôm 19 tháng 10 năm 2011.

T&#p chí *TIME* s&# ra ngày 27/10/2011 trích đăng n&#i dung chính c&#a cu&#c ph&#ng v&#n theo d&#ng ghi chép l&#i ghi âm ph&#ng v&#n c&#a Richard Stengek. **Nh&#ng ch&# in đ&#m là ph&#n câu h&#i c&#a** ***TIME***

T&#p chí Time ph&#ng v&#n Ngo&#i tr&#ng Hillary Clinton hôm 19-10-2011

Xin c&#m &#n bà r&#t nh&#u vì đã nh&#n l&#i tr&# l&#i ph&#ng v&#n. Chúng ta hãy b&#t đ&#u v&#i chuy&#n công du v&#a r&#i c&#a bà (t&#i Libya, Oman, Afghanistan và Pakistan).

Vâng, xin m&#i.

Tôi nghĩ nh&#ng nh&#n xét c&#a bà v&# Libya là r&#t ph&#n kh&#i, l&#c quan. Có ph&#i đó là s&# l&#c quan v&# nh&#ng g&#i n&#&#c M&# đã làm &# Libya, có ph&#i là bà l&#c quan b&#i vì đây là m&#t mô hình cho s&# tham gia c&#a n&#&#c M&# trong t&#ng lai?

Th&# này v&#y, hãy đ&# tôi nh&#c l&#i m&#t chút v&# giai đ&#n tr&#&#c đó đ&# đ&#tLibyatrong m&#t hoàn c&#nh

mà tôi nghĩ có thể giải đáp câu hỏi trên của ông. Một phần sự mạnh mẽ của tôi là phần giải thích rõ về các nước đang nổi lên, đang lấy vai trò lãnh đạo thế giới. Khi bắt đầu trở thành Ngoại trưởng tôi thấy các nước thân Mỹ, các đồng minh, và các nước trên khắp thế giới đều đang có rất nhiều những hoài nghi, rất nhiều những lo ngại và sợ hãi. Và một phần những gì tôi đã cố gắng làm trên cương vị Ngoại trưởng là phải tái khẳng định vai trò lãnh đạo của nước Mỹ, song phải thay thế những gì trong những điều kiện của thế kỷ XXI này thì nước Mỹ phải lãnh đạo theo cách khác chứ không phải theo cách nước Mỹ đã từng làm trong lịch sử.

Và thoạt đầu thì có lẽ người ta thấy hơi khó hiểu khi thấy một tiêu chuẩn của tôi là khẳng định vai trò lãnh đạo của nước Mỹ theo cách tôi tập trung vào những giá trị quan trọng nhất của nước Mỹ, tức là tôi sẽ dùng những công cụ và phương pháp mới mà với ngoại giao và phát triển hiện đang có hiệu lực, có thể đem lại là sẽ dùng sức mạnh một cách khéo léo, nhằm xây dựng các mối liên minh và mạng lưới liên kết bền vững hơn. Và đây là một trong những mục tiêu của tôi trong thời gian sau đó, trong một chức năng đáng kể, tôi đã làm thay đổi cách thức làm ăn của nước Mỹ và kết hợp khéo léo hơn những đòi hỏi về vai trò lãnh đạo hiện nay của nước Mỹ với cái cách thức chúng ta đang khẳng định sức mạnh của mình.

Như vậy nghĩa là tôi đã đến châu Á trước tiên, bởi vì đó là vùng đất của cộng hòa, chứ không chỉ là vùng đất của những mối đe dọa. Hiện nhiên là gần một thập kỷ nay thì những mối đe dọa và nguy hiểm mà tập trung ở đó, điều này là có thể hiểu được, và chúng ta không được phép để cho bạo loạn những khi đi vào đó. Nhưng chúng ta phải nhìn vào những cộng hòa các nước trong khu vực đó, nhất là những cộng hòa cho vai trò lãnh đạo của nước Mỹ, những cộng hòa phát triển kinh tế v.v. và chúng ta phải có cách nghĩ khác với cách chúng ta lãnh đạo.

Như vậy là những mục tiêu nói trên đã đưa tôi đến với Mùa Xuân Ả Rập, đến với cuộc Thúc đẩy Ả Rập. Libya cho nước Mỹ một cộng hòa để chúng minh thế nào là thế sự tập hợp một sự cam kết mạnh mẽ do Hoa Kỳ đưa ra, thế nào là thế sự tin tưởng vào sự cam kết đó những mà phải là sự cam kết bằng sự tham gia trên văn của cộng đồng để minh chứng mà nếu không chỉ những đồng minh quen thuộc của nước Mỹ. Và phải kiên nhẫn xây dựng sự cam kết đó, như điều chúng ta đã làm được, tôi nghĩ đó là điều đã cần của nước Mỹ. Như ngày hôm qua ông đã chứng kiến đây, người Libya hoàn toàn không còn nghi ngờ vì chúng ta có một điều đó là vì họ và chúng ta đã đem bỏ vai trò lãnh đạo mà họ cần đến trong cuộc đấu tranh vì tự do.

Hãy nhìn cái cách chúng ta xử lý Mùa Xuân Ả Rập, chúng ta đang cố gắng gây ảnh hưởng tới việc cai quản đất nước Libya, với sự hoàn toàn thay thế những gì tồn tại trong công việc quản lý đất nước của họ và chúng ta không kiểm soát họ. Có vô số những sự kiện xảy ra mà không thể lường trước được, song chúng ta muốn lãnh đạo bằng những giá trị và những lợi ích của nước Mỹ

Mô, bất chấp tình hình sẽ diễn biến theo con đường nào trong thập niên sắp tới, theo cách ngông cuồng của dân Libya sẽ hiểu được rằng nước Mỹ luôn đứng về phía của dân chúng, của pháp luật, đứng về phía của cộng hòa kinh tế, đứng về phía của các quy định dành cho tất cả mọi người, đặc biệt là phụ nữ. Và tôi hy vọng rằng điều này sẽ là một liều thuốc giải độc hiệu nghiệm cho những tiếng nói xuýt phát từ chính nghĩa để những mặt nạ xấu phát từ chính nghĩa của các đoàn quá khích...

Và bằng câu trả lời, nước Mỹ đã làm được rất nhiều điều, đầu tiên là ở Ai Cập và Tunisia và tất nhiên là ở Libya, mọi việc theo cách khác nhau tùy thuộc vào tình hình cụ thể của mỗi nước, nhưng tôi tin rằng chúng ta đã xây dựng được một mô hình tốt về cách nước Mỹ muốn giúp đỡ các nước khác trong khi vẫn thừa nhận những giới hạn chúng ta có thể sẽ đạt được.

Chúng ta có cần đến một cách diễn đạt mới về vai trò lãnh đạo của nước Mỹ? Bởi vì sau sự can thiệp vào Libya thì Tổng thống đã bị trích từ một sự ngông cuồng thu c Đệng Cộng hòa, rằng Tổng thống đã lãnh đạo từ phía sau, để dùng cách nói của những người trích. Chúng ta đã quá quen với cách nói rằng nước Mỹ là nhất. Chúng ta có cần một cách nói khác nào đó để nói về chuyển này?

Tôi nghĩ đây là một câu hỏi thú vị. Dĩ nhiên tôi phải nói rằng tôi lập luận nói trên, bởi vì tôi nghĩ là nước Mỹ hoàn toàn đóng vai trò lãnh đạo ở đây. Nếu không có nước Mỹ thì làm gì có những nghị quyết của Hội đồng Bảo an Liên Hiệp Quốc. Nếu không có nước Mỹ thì làm gì có sự can thiệp quân sự mà như mà để góp phần hoàn tất mọi việc. Nếu không có nước Mỹ thì tôi nghĩ mọi chuyện đã diễn ra theo cách khác chứ không phải như bây giờ. Nhưng tôi cũng tin rằng chúng ta sẽ còn nhiều hơn nữa những ranh giới mà chúng ta không chỉ đang giữ vai trò lãnh đạo mà nước Mỹ còn thuyết phục được nhân dân đi theo.

Đúng vậy.

Tôi nghĩ một trong những câu hỏi lớn tôi chắc chắn đã đặt ra một khi bắt đầu làm Ngoại trưởng này là: được, nước Mỹ đã sẵn sàng giữ vai trò lãnh đạo, vậy các nước khác đã chuẩn bị sẵn sàng cùng nước Mỹ tìm kiếm một kết quả tốt đẹp trong tình hình nào hay chưa? Đã có rất nhiều sự đồng ý trong các mối quan hệ của chúng ta và đã xảy ra một xu hướng là có nước đã thu mình lại hoặc gì cho là nước Mỹ chắc chắn sẽ không giữ tròn vẹn cam kết đâu, chưa nói gì tới người ta còn cho là nước Mỹ đang giành giữ vai trò lãnh đạo. Cuộc khủng hoảng kinh tế đã khiến cho rất nhiều người tự hỏi liệu nước Mỹ có lấy lại được vai trò lãnh đạo của mình hay không.

Tôi nghĩ ông đã dùng cách nói rất khéo khi đặt câu hỏi trên, nhưng tôi cho đây mới là điểm chính yếu: ngày hôm nay chúng ta đang sống trong một thế giới đã có các điểm liên kết nhiều hơn trước đây rất nhiều. Vậy mà vẫn còn có những người phản đối điều này và không chịu thừa nhận thực tế, nhưng tôi không nằm trong số đó. Quan điểm của tôi là nếu muốn làm lãnh đạo thì phải đánh giá thực trạng xem nhân dân đang chờ đợi điều gì và nhân dân muốn đi đâu. Và nếu điều đó trùng với điều chúng ta tin tưởng, thì tất quá; chúng ta có thể đi theo hướng đó và đưa nhân dân đi cùng. Nếu nhân dân tránh xa chúng ta, nếu nhân dân lựa chọn một con đường khác, khi ấy chúng ta buộc phải dùng mọi phương tiện để thuyết phục rằng con đường chúng ta muốn đi cũng là con đường vì lợi ích của nhân dân. Nhưng Mỹ đã làm được rất nhiều điều như vậy trong hai năm rồi qua.

Bà cũng có thể phải nhận các sự phản luận mà tôi sắp nói ra sau đây. Nhưng bà thường xuyên nói về những gì là hơn cả các mặt như M – kể từ bài diễn văn của bà tại Wellesley rồi khi bà trở thành Ngoại trưởng – vậy các mặt như M hiện nay có gì là hơn trên những phương diện nào so với thời kỳ bà còn làm một Thượng nghị sĩ, so với thời bà là một phụ nhân, thậm chí từ cái thời xa hơn nữa khi bà còn ở Wellesley?

Chà, tôi nghĩ theo định nghĩa thì số các mặt nào cũng có gì là hơn cả nó. Tôi không nghĩ trên đời này có điều gì nào là số các mặt tuy tốt đẹp; và nhưng ai đừng dùng số các mặt khi đó và lãnh đạo bằng số các mặt khi đó, như Gaddafi chúng ta, thì rút các sự thật rằng đó chỉ là một thế số các mặt rồi mới dùng để lừa bịp người khác (Potemkin village). Còn ở nước Mỹ thì những gì là hơn cả các mặt bao giờ cũng liên quan đến ngân sách. Giờ đây những người như Gaddafi có lẽ đang ngày càng trở nên càng ngày càng hơn so với trước đây, vì thế chúng ta phải khéo léo hơn. Nhưng Mỹ không thể làm theo kiểu Khomeini Marshall trước đây (chương trình vi phạm của Mỹ nhằm tái thiết châu Âu sau Thế chiến II), như vậy thì bằng cách nào chúng ta nhằm tới điều gì là quan trọng đối với nhân dân? Ngày hôm qua ở Libyati tôi đã nghe đi nghe lại câu nói này: hãy giúp chúng tôi chăm sóc tốt thế giới; đó là một cách để giúp chúng tôi chia sẻ lãnh thổ thế giới của dân tộc. Tại sao chúng ta không nhằm tới điều đó và triển khai những nguồn lực theo những cách thức đem lại kết quả?

Chúng ta hiện đang bị hơn cả trong bối cảnh đưa ra chỉ định bởi vì có những nước khác đang nổi lên. Đó là một thế lực mới. Điều này đã xảy ra trong những thế kỷ khác nhau trong lịch sử. Nhưng dù xảy ra theo cách nào đi nữa thì tôi cũng không coi đó là một sự gì là hơn cả số các mặt của nước Mỹ. Tôi coi đó như là một thách thức cho việc cách nào chúng ta sẽ dùng số các mặt tốt hơn để thúc đẩy an ninh, nhưng lợi ích và những giá trị Mỹ.

Như vậy là chúng ta không thể dùng một cây đu đưa thò ra như cho Trung Quốc hay Brazil hoặc Ấn Độ rằng “Nếu tăng trưởng đi, hãy chia sẻ một phần của kinh tế để những điểm số các mặt trong

nhìn kinh tế toàn cầu”. Điều đó thật là bình thường. Và tôi cũng chưa từng thấy có bất kỳ quốc gia nào từng tuân theo những mô hình. Những mô hình bao giờ cũng lãnh đạo bằng những giá trị đạo đức và bằng quan niệm rõ ràng, khác với những hiểu lầm về những quốc gia đóng vai trò dẫn đầu khác trong lịch sử thế giới, những mô hình không đi ra ngoài để xây dựng một thế giới, những mô hình không đi ra ngoài để áp đặt một ý thức hệ lên những ai không mong muốn. Chẳng phải do ngẫu nhiên mà những mô hình đã có niềm tin rõ ràng những mô hình đi đến để nói với những người trẻ và những người trẻ tuổi rằng con người và vì thế những mô hình mong muốn dùng mình làm ví dụ minh họa để các mô hình noi theo, những mô hình muốn những người đi đầu đó và những mô hình muốn dẫn đầu để đi theo đó.

Vậy có phải bao giờ chúng ta cũng gặp phải những sự câu thúc? Có chứ, dĩ nhiên là vậy, chúng ta luôn luôn gặp phải những sự câu thúc. Sự câu thúc luôn thay đổi theo thời gian và điều này đòi hỏi chúng ta giữ vai trò lãnh đạo sao cho luôn duy trì sự suy nghĩ về ngày mai. Cách nào để những mô hình đưa những lợi ích và nhu cầu của mình vào trong thế giới? Mọi quan tâm đầu tiên tôi nghĩ về thế giới là, những mô hình phải là ai, và phải để đưa ra những quyết định về những thứ chúng ta nghĩ là một quốc gia này là chúng ta bắt đầu từ đâu và ngoảnh nhìn về quá khứ và thế này là chúng ta bắt đầu hoài nghi chính mình và thậm chí chúng ta còn hoài nghi bản thân mình nhiều hơn là niềm tin của chúng ta còn sót lại của những quốc gia khác dành cho chúng ta. Và tôi nghĩ rằng bởi vì tôi đã quá nhiều lần đi tìm cái ý thức về chủ nghĩa biệt lập Mỹ (American exceptionalism) và niềm tin rằng chúng ta được yêu cầu để giữ vai trò lãnh đạo, cho nên nhiệm vụ của chúng ta là tìm ra cách nào những mô hình thể hiện mình vào vị trí hiện tại của những quốc gia khác nhau khác nhau và những quốc gia khác nhau.

Bà vừa nói rằng chúng ta đang bước vào thời kỳ những mô hình phải có sự tham gia, và tham gia với những điều kiện – để những thứ và tất cả những quan niệm về những sự gì và hơn cả sự của mình Mỹ, những điều đang xảy ra hiện tại mà tôi quan tâm là mọi người giữ gìn các công dân, điều này là do truyền thống xã hội, do công nghệ truyền thông – cho nên tôi nghĩ là có những mô hình quan tâm mọi người giữ gìn các chính phủ, giữ gìn các công dân và giữ gìn chính phủ và công dân. Liệu đây có phải là điều tích cực rõ ràng dành cho những mô hình? Và nếu đúng vậy thì là tại sao? Và cách nào để những mô hình khai thác điều đó?

Tôi nghĩ đó là một điều tích cực dành cho chúng ta. Một trong những mục tiêu của tôi khi nhậm chức Ngoại trưởng là đưa ngoại giao ra khỏi những thế giới, ra khỏi những văn phòng bàn giấy của Chính phủ, đưa ngoại giao tới những phòng họp trực tiếp truyền thông, tới những phòng họp của các quốc gia. Như vậy là ngay từ đầu tháng 2 năm 2009 tôi đã cùng tổng thống Obama ngoại giao gặp gỡ với các Chính phủ mang tính bắt buộc, tức là xây dựng những cơ chế để chúng ta đẩy mạnh sự tham gia giữ gìn các Chính phủ, với ngoại giao nhân dân-với nhân dân. Do truyền thống xã hội, do sự phức tạp của công nghệ truyền thông và không phải là hiện tại nay cho nên không có những người lãnh đạo nào giữ đây có thể phải là nhân dân của mình để nói.

Đúng vậy.

Bây giờ không còn chỗ cho những nhà lãnh đạo để đoán, để tài nhòm trộm kia nữa. Lãnh đạo ngày nay bắt buộc phải ý thức được những gì đang sôi sục ở bên dưới. Vì thế tôi cho rằng ngoại giao giờ đây là sự kết hợp của từ-trên-xuống-dưới và từ-dưới-lên-trên, bởi vì nếu nhân dân có một cảm nghĩ tốt hơn một cách hiểu đúng và chúng ta là ai với từ cách những người Mỹ, thì điều đó sẽ gây ảnh hưởng tới việc đi xuống từ những nhà lãnh đạo có khuynh hướng thiên về hợp tác với chúng ta có thể sẽ làm và điều gì thì nó còn phát đi một thông điệp tới những ai không có khuynh hướng hợp tác với chúng ta.

Chúng tôi, chúng tôi đã bắt đầu ngoại giao như thế này: chúng tôi tiếp xúc với các tòa nhà chính và chúng tôi có những cuộc phỏng vấn trên một nhòm ngó của tòa nhà và chúng tôi tiếp xúc rất với nhân dân và cho họ cái họ cần để câu hỏi cho chúng tôi. Tôi đã làm ngoại giao theo cách như vậy dựa trên sự những sự liên hệ thăm dò ý kiến cho thấy thế họ trở lại rất nhiều khu vực trên thế giới, châu Á chúng tôi, thế là ra chúng ta biết nhiều về những gì người Mỹ đã làm cái thì tôi còn đang trông ngóng thành, đây là điều chúng ta cần phải thành thông điệp tới những khu vực riêng trên thế giới trong tám năm qua.

Một khác tôi không đưa ra một sự đánh giá hoặc chỉ trích nào. Về điều chúng tôi nghĩ là một sự di chuyển ra như trong thế kỷ, không làm gì có sự phân loại của người Mỹ là ai, người Mỹ là gì. Và chính nhân dân tranh cãi của Barack Obama và tôi đã thấy sự thu hút sự chú ý của người dân các nước, và sau đó việc Obama được chọn Tổng thống là một tín hiệu to lớn tới những người trẻ tuổi. Vì thế khi tôi bắt đầu công du thì chúng tôi đã thấy sự có rất nhiều sự tò mò bởi vì nói thật là chúng tôi rất lo ngại về sự liên hệ thăm dò để luận cho thấy người dân không phải là có thái độ tiêu cực đối với người Mỹ mà là có thái độ lãnh đạo mới đối với người Mỹ.

Sau với khủng bố 11/9, chúng ta đã đóng cửa hạ tầng công visa, chúng ta đã gây rất nhiều khó khăn cho sinh viên và khách nước ngoài tới các trường đại học Mỹ. Và các quốc gia khác đã bắt đầu lập dự chế trừng phạt do Mỹ đưa ra. Sinh viên bắt đầu tới Australia hoặc Trung Quốc hoặc những nước khác. Và như vậy là sự liên hệ biết quen thuộc, những sự trao đổi là cái đã từng là điều liên hệ phân biệt quá lâu nay các mối bang giao của người Mỹ, đã thấy sự bất ổn định.

Cho nên tôi nghĩ là cái quan niệm cho rằng chúng ta phải truy cập thông tin tiếp tới người dân giờ đây là một điều đã được chứng minh. Và khi tôi bắt đầu làm một công trình nghiên cứu trên các nước Mỹ chúng ta bao giờ làm với ngoại giao và phát triển, được gọi tên là *Quadrennial Diplomacy and Development Review*

– QDDR (Nghiên cứu để nh 4 năm m t l n v Ngo i giao và Phát tri n), thì nghiên cứu đó đã t p trung r t nhi u vào cách th c chúng ta làm ngo i giao theo cách khác nh th nào, cách chúng ta s d ng ph ng ti n truy n thông xã h i nh th nào.

Khi tôi b t đ u vào B Ngo i giao thì chúng tôi th m chí còn ch a s d ng đi n tho i BlackBerry r ng rãi. Chúng tôi lúc đó v n ch a s d ng nh ng công c truy n thông c a th k XXI. M t trong nh ng lý do là ng i ta còn ch a ch c ch n li u chúng có an toàn hay không, đ i lo i th . Nh ng th c t là chúng tôi đã b t đ u g i thông đi p trên Twitter và Facebook và t t c nh ng lo i công c có t m v n xa khác. Và chúng tôi đã b t đ u nói v i các nhân viên ngo i giao, đ c bi t là nh ng ng i tr tu i: “Nào, hãy ra ngoài và chuy n trò.” Vì v 11/9 nên chúng ta đã thu mình l i. Các S quán c a M là nh ng pháo đài. Chúng ta không có nh ng Góc c a M và nh ng trung tâm mà chúng ta t ng có r t nhi u đ ng i dân có th vào đó và tìm hi u v n c M .

Do đó chúng tôi đã nói là chúng ta ph i làm theo cách khác. Ng i dân đang đi v đâu? Vì th chúng tôi đã thành l p m t Trung tâm M t i khu mua s m l n nh t t i Jakarta. Và tho t đ u thì ng i dân đã nói “Ôi, Chúa i. Th này nghĩa là sao?” V y đ y, đi u này nghĩa là chúng tôi đang đ a thông đi p c a n c M t i nh ng n i ng i dân đang th c s s ng và làm vi c.

Bà có nêu r ng b n thân bà là m t ng i theo ch nghĩa bi t l M . T ng th ng có ph i là m t ng i theo ch nghĩa bi t l M theo cách nh bà không? Và cách c a ông y là sao – có ph i là bi u hi n theo cách khác v i cách c a bà, và ông y dùng cách nào đ ch ng t v i n c ngoài?

Chà, tôi nghĩ là T ng th ng h u nh theo đ nh nghĩa thì là m t ng i theo ch nghĩa bi t l M . Ông y là ví d c a ch nghĩa bi t l M . Nh ng tôi nghĩ là ông y còn đi u hành đ t n c b ng ni m tin đó (ni m tin n c M là cái gì đó đ c bi t, bi t l). Ông y r t tôn tr ng quan đi m c a nhân dân các n c khác và nh ng giá tr văn hóa và l ch s riêng c a h , đi u này tôi cho là h p lý b i vì chúng ta làm vi c v i nhân dân c a đ t n c, chúng ta c n bi t h t t đầu t i và không ch đ n thu n kh ng đ nh v th c a riêng mình. Và tôi nghĩ r ng đi u cu n hút ng i dân c các n c khác v vi c ông y đ c b u làm T ng th ng n m ch h hi u r ng đi u đó ch có th x y ra n c M .

Chúng ta không c n ph i đi kh p n i đeo m t t m bi n l n có dòng ch , ch ng h n, “Tôi là m t ng i theo ch nghĩa bi t l M ”. Chúng ta ch đ n thu n th hi n nó ra và th là xong – có th g i đó là ph ng ti n g i thông đi p. Và tôi b n n t ng m nh trong nh ng chuy n công du đ u

tiên, mặt trong những câu hỏi phức tạp nhất mà người ta thường hỏi tôi, nhất là câu trả lời về các trường hợp đối lập và những môi trường khác, là thế này: Bà làm việc như thế nào với Tổng thống Obama? Bà từng là đối thủ của ông ấy khi vận động tranh cử. Bởi vì ngay cả những người dân chủ, thậm chí ngay cả những người mà chúng ta coi là đã hoàn toàn trở nên thành, thì vẫn tồn tại một suy nghĩ cho rằng sự là đối thủ hoàn toàn khác khi hai đối thủ chính trị rút cục lại làm việc cùng nhau. Nhưng vậy đó cũng là một thông điệp tình yêu những quan trọng về chính nghĩa bất tận.

Và bao giờ tôi cũng trả lời thế này: Đúng như các bạn nghĩ, chúng tôi đã tranh cãi nhưng lại nhau rất quý trọng. Ông ấy đã cố gắng đánh bại tôi, tôi thì cố gắng đánh bại ông ấy. Nhưng ông ấy chỉ nhận thấy, rồi sau đó ông ấy đã đồng ý tôi làm việc cho ông ấy. Và tôi đã đồng ý bởi vì cả hai chúng tôi đều yêu đất nước của chúng tôi. Nhưng vậy là tôi nghĩ rằng cái thông điệp đó đã gây ra tác động công chúng rất nhiều người dân, và một lần nữa tôi muốn nhấn mạnh đến bất tận những người trả lời.

Nếu bà nhìn lại những gì đang xảy ra ở Ai Cập hiện nay thì thấy người dân bình thường coi đó như là một cuộc cách mạng ngót ngà và như nhàn. Giờ đây người dân nhìn vào Ai Cập rồi nói, chà, họ đang chuyển từ một chính phủ quân sự sang một chính phủ khác. Giờ đây bà phải kể lại về Mùa Xuân Ả Rập, không chỉ là Ai Cập mà còn những nơi khác nữa, thì bà nhìn nhận sự kiện đó như thế nào? Bà có coi đó như là một sự đổi thay lịch sử của toàn thế giới?

Tôi hoàn toàn coi đó là một sự đổi thay lịch sử toàn thế giới. Tôi nghĩ rằng đó là một sự kiện có thể làm đổi thay lịch sử. Tôi phẫn nộ là người – hoặc chính chính ít nhất tôi không thể nói rằng tôi đã dự đoán được điều đó, song vì đã làm việc trong lĩnh vực này trong nhiều năm, cho nên tôi đã dự đoán là những gì đã xảy ra là không thể công nhận. Hơn nữa tháng 1 tôi đã có bài diễn văn tại Doha trong đó tôi đã nói rằng cát bụi chân đang dấy chuyển, rằng trên thế giới thì các thị trường chính trị sẽ sụp đổ. Lúc đó người ta đã nói, ồ, bà thật là tiên tri. Nhưng đó không phải là tôi có khả năng tiên tri. Đó là những gì đã xảy ra sau với người bán hoa quế người Tunisie. Điều đó phản ánh sự thay đổi của những người tham gia, trong thời điểm mà tính minh bạch và truy cập thông tin thì các nhà lãnh đạo sẽ chính chính ngày càng khó mà lãnh đạo được đoán theo những cách thức thông thường như trước đây.

Vậy mà trên thế giới vẫn còn rất nhiều những nhà lãnh đạo vẫn còn bất tận hậu, và chính chính còn lâu nữa thì điều này mới thay đổi, cho nên tôi nghĩ rằng chúng ta không nên quá hung phấn và kể về một sự đổi thay kỳ diệu nào đó trong ngày một ngày hai. Theo quan điểm của tôi thì các xu hướng lịch sử không triển diễn theo cách như vậy.

Cho nên tôi không biết đích xác phải kết luận thế nào. Phần lớn điều này phụ thuộc vào liệu các lực lượng đã đem lại kết quả ban đầu tại Tunisia, tại Egypt, có đủ sức để thách thức lại mình và tìm ra cách để biến những khát vọng của họ thành những hành động hay không.

Điều này đúng với mọi cuộc cách mạng hoặc mọi trào lưu lớn. Bởi vì thế giới xảy ra điều là những nhà cách mạng, có thể nói như vậy, những người trên quần chúng Tahrir, họ đã mở cánh cửa, song họ không phải là những người thực sự có chuyên môn hoặc phương pháp làm việc, buộc phải thách thức đến những người thực sự có những gì xảy ra tiếp theo. Các lực lượng đóng vai trò thách thức – dù là quân đội hay các nhóm Hồi giáo đã tồn tại như là thách thức trong xã hội, đang ở vị thế tốt hơn đến những cộng đồng.

Vì thế tôi nghĩ rằng sẽ có rất nhiều sự nhân nhượng trong những năm tiếp theo cho những thành công hôm nay sẽ tiếp tục được phát triển sau đó. Những tôi tin rằng với căn bản thì các lực lượng của thế do, các lực lượng của sự cộng đồng, đều rất mạnh. Cách nào để họ triển khai thành các hành động là điều tôi đang quan sát với nhiều lo lắng. Và vì thế lý do là chúng ta không chờ họ trở về cách chính trị mà còn cần cách kinh tế nữa – bởi vì tôi là một người vô cùng tin rằng tình hình trung tâm là trở về cộng đồng dân chúng. Nhân dân phải cảm thấy họ đang ngày càng khấm khá lên thì họ mới chấp nhận các luật của trò chơi, có thể nói như vậy, tức là họ chịu để cho các nhà lãnh đạo để thực thi các sự cải thiện. Chúng ta (người Mỹ) được may mắn những điều đó từ bao lâu nay và chúng ta không thể đánh mất nó.

Những quốc gia khác thì sẽ bắt bình đẳng kinh tế, của cộng đồng nằm trong tay một số ít, thì tất cả những điều đó đều phải được thay đổi, không phải chờ đợi vì giờ đây người dân được bầu cử và thành lập các đảng phái chính trị, mà còn là cách nào để mở cửa nền kinh tế và làm cho ngày càng có nhiều người hơn được hưởng sự thịnh vượng.

Cho nên là có rất nhiều việc phải làm cùng một lúc. Và tôi nghĩ rằng rất nhiều người tôi đã gặp trong năm qua nhất là tại Tunisia và Ai Cập thì đều hiểu được họ muốn đi đâu, song họ vẫn còn chưa thực sự biết được cách nào để tiếp tục con đường sự đổi mới cho đó. Rất nhiều cuộc cách mạng hồi tháng 5 đã bắt đầu trong niềm hy vọng lớn. Niềm hy vọng sau đó đã bị tiêu tan bởi thực tế của nền chính trị được thực thi dưới hình thức này hay hình thức khác khắp nơi. Và chúng tôi đã cố gắng rất nhiều để làm cho người dân ở những nơi như Ai Cập hiểu rằng chính trị không phải là một trò ngụy biện theo, rằng không thể đi từ biểu tình tới phát triển chính quyền, rằng một nền dân chủ bao giờ cũng đòi hỏi sự xây dựng những thiết chế dân chúng. Và người dân vẫn còn chưa thực sự cảm thấy thoải mái khi nghe nói tới điều đó.

Nh&#v&#y là chúng ta đang làm h&#t s&#c mình đ&# cung c&#p nh&#ng ví d&# và cung c&#p s&# h&# tr&# phi đ&#ng phái. Chúng ta không đ&#t c&#&#c vào b&#t c&# ai ho&#c ch&#ng l&#i b&#t c&# ai. Chúng ta ch&# đ&#n thu&#n c&# g&#ng đ&#m b&#o r&#ng ng&#&#i dân hi&#u đ&#&#c ph&#i làm đ&#u gì đ&# đ&#n n&#i mà h&# tin r&#ng h&# đang c&# g&#ng đ&#n.

Tôi nghĩ m&#t s&# nh&#n v&#t ch&# ch&#t c&#a cu&#c Ch&#m đóng Ph&# Wall gì đây đang đánh giá (nghe không rõ)... ph&#i đ&#&#c truy&#n bá trên toàn th&# g&#i, s&# tìm th&#y s&# an&#i trong đ&#u bà đang nói. Có ph&#i c&# nh&# sát đã làm đ&#ng th&#m quy&#n...? Bà có theo dõi chút nào tình hình không?

Tôi ch&# theo dõi tin t&#c thôi. Ý tôi mu&#n nói là, tôi không th&# gì&# v&# bi&#t h&#t nh&#ng gì nh&#ng ng&#&#i chi&#m đóng Ph&# Wall đang ch&# tr&#&#ng b&#i l&# h&# th&#c s&# không có m&#t ch&#&#ng trình ngh&# s&#. Nh&#ng tr&#&#c khi có cu&#c chi&#m đóng Ph&# Wall thì tôi đã nghĩ r&#ng đ&#ng Tea Party cũng có đ&#ng c&# n&#c c&#&#i gi&#ng nh&# nh&#ng ng&#&#i đang chi&#m đóng Ph&# Wall hi&#n nay. Và tôi bi&#t đ&#ng Tea Party không thích nghe đ&#u tôi v&#a nói, nh&#ng r&#t nhi&#u ng&#&#i c&#a đ&#ng Tea Party đã th&#c s&# khó ch&#u v&# các kho&#n c&#u tr&# tài chính c&#a Chính ph&#. H&# nghĩ, Th&# quái nào mà Chính ph&# l&#i c&#u tr&# nh&#ng ngân hàng kh&#ng l&# và đ&#ng th&#i đ&# h&# t&#ch thu nhà th&# n&# ng&#&#i hàng xóm c&#a tôi? Ý tôi mu&#n nói là ng&#&#i dân th&#y s&# c&#u tr&# tài chính c&#a Chính ph&# là vô lý. Và tôi nghĩ r&#ng câu h&#i nói trên là công b&#ng.

R&#t nhi&#u nh&#ng ng&#&#i chi&#m đóng Ph&# Wall là t&# cùng m&#t thành ph&#n, nghĩa là s&# không có s&# nh&#n r&#ng. Cha tôi là ng&#&#i theo Đ&#ng C&#ng hòa, t&#ng là m&#t ch&# doanh nghiệ&#p nh&#. Ý tôi nói là th&#c s&# là nh&#. Cha tôi th&#&#ng xuyên ch&# có m&#t ho&#c hai ng&#&#i làm; h&#u nh&# ch&# là m&# tôi, các anh trai tôi và tôi. Ông &#y theo quan đ&#m ph&#n nào gi&#ng quan đ&#m ki&#u Jefferson r&#ng chúng ta nên th&#n tr&#ng v&#i nh&#ng cái gì “to”, b&#i vì quan li&#u c&#ng k&#nh quá s&# khi&#n chúng ta không còn gì&# đ&#&#c cái làm nên đ&#u đ&#c bi&#t &# n&#&#c M&#.

Và đ&#n bây giờ tôi v&#n luôn suy nghĩ v&# quan đ&#m c&#a cha tôi, b&#i vì chuy&#n c&#a cha tôi đã x&#y ra r&#t lâu r&#i song nó v&#n có liên h&# v&#i c&# s&# ki&#n đ&#ng Tea Party l&#n s&# ki&#n Ch&#m đóng Ph&# Wall. H&#&#m chút, chúng ta s&# có s&# ph&#n &#ng l&#i, đ&#ng h&#&#ng quá nhi&#u h&#n ng&#&#i khác. Cái chính ph&#i hi&#u qu&#, đ&#ng lãng phí ti&#n, và đ&#ng có đ&# nh&#ng ông l&#n cu&#m ti&#n mang đ&#i ch&# khác. Đó là cái tâm tr&#ng c&#a cha tôi.

Nh&#n nói t&#i cái to, hãy nói m&#t chút v&# Trung Qu&#c.

Xin mái.

Gián đây bà nói nháiu về châu Á, theo cách bà đã đáa ngoái giao Má tái sác mánh khéo léo và mám máng hán, đáng nhá Trung Quác lái đang áp đáng sác mánh khi uác nháng lái hiáu quá theo cách mà nác Má đã táng làm song gìá đây không thá táp tác làm theo cách đó đác náa. Bà có tháy đái uá đó – đó là đái uá mà chúng ta có thá nói mãi không hát. Rá ràng là Trung Quác đang cánh tranh vái Má, nháng đó là sácánh tranh gìá mái đác chá – bà tháy gìá táng lai cáa sác mánh Trung Quác, trên pháng đái náng đái uá hành đát nác cáa há và [há đang trá thành] bá quyán gìáng nhá nác Má táng là?

Chà, tôi nghĩ ráng đái uá quan tráng là chúng ta đã chuyán tráng tâm tái châu Á. Và tôi muán nhán mánh lái ráng không phái là nác Má đang bá qua nháng rái ro và mái nguy hiám ván táp tác tán tái Nam Á, Trung Đông, Bác Phi v.v., song gìá đây chúng ta phái quay trá lái vái cá hái kinh doanh. Chúng ta phái tìm kiám nháng cách thác đá nác Má có thá má ráng sá hián dián vá kinh tá, gây ánh háng, và háp tác vái Trung Quác. Mác tiáu cáa tôi phán nào là đáa Hoa Ká hòa nháp vào cái kát cáu đang tán tái sán á khu vác châu Á.

Tôi hiáu.

Và rát nháiu ngái Má đang thác sá bác bá đái uá này. Khi tôi tái Indonesia hái tháng 2 năm 2009 và nói ráng chúng tôi sá ký mát Hiáp ác háu nhá và háp tác và tham gia vào ASEAN thì mái ngái đái uá cho là chuyán hoàn toàn báa. Có sá phán khách á châu Á, đái vái nháng ngái đá cao giá trá cáa các thiát chá cáa há thì đây là sá cháng tá ráng Má tôn tráng nác há. Còn đái vái nháng ai muán tin chác Hoa Ká là mát cáng quác có mát tháng trác á Thái Bình Dáng đá giúp táo thá cân báng vái Trung Quác thì tuyên bá cáa tôi là mát sá thá pháo nhá nhám. Rái sau đó là hái nghá Tháng đánh Đông Á. Chúng tôi muán tá chác mát hái nghá tháng đánh ASEAN-HOA Ká. Tát Cá đái uá có mát, chúng tôi đã làm đác rát nháiu đái uá á châu Á, và cá Táng tháng và tôi đái uá coi châu Á là mát áu tián thác sá.

Náu chúng ta nhìn vào Trung Quác, nhìn vào nháng gìá há táng làm trong khoáng tháp niên váa qua thì chúng ta sá tháy là há sá đáng rát hiáu quá sác mánh mám cáa há.

Đúng vậy.

Nếu chúng ta coi số cám nhám nhá là số cám nhá ngoái giao và số cám nhá kinh tế, khi ấy các số cám nhá đó rất hiáu quả trong việc truyán bá rằng khu vực, táo ra đáu tá, xây dựng những gì mà các nác cán, làm việc để xây dựng các mối quan hệ nhám thay đổi mối hận thù lịch sử hoặc sự nghi ngờ nhau. Và điều này không chỉ ở châu Á. Ý tôi muốn nói là Trung Quốc đã đưa số cám nhám nhá tái châu Phi, châu Mỹ Latinh, họ làm những điều gì họ cần.

Vậy là họ đang hoàn toàn có quyền làm như vậy. Tôi tin vào một thế trường kinh tế toàn cầu, như vậy là nếu như Trung Quốc muốn tham gia vào đó và cần tranh với ngành khai khoáng công nghệ, thì họ hoàn toàn có quyền làm điều đó. Nhưng tôi hoàn toàn không tin chúng ta nên nhượng bộ họ, chúng ta cũng cần cần tranh với họ với những công cụ của quyền lực mềm. Như vậy là dù tham gia vào những thế lực hiện nay hoặc đưa ra là điều này dân coi là quan trọng, để phó với thiên tai là điều xảy ra rất nhiều trên thế giới và ở khu vực đó thì những nước Mỹ có rất nhiều điều để nói và chúng ta sẽ bắt đầu một cái gì đó nếu như chúng ta không có một thế lực để nói ra câu chuyện.

Đúng thế thì chúng ta đưa biết – đây công việc để đưa bí mật gì phải giữ kín – rằng Trung Quốc đang gia tăng tài sản quân sự. Vâng, đó là điều một nước công nghệ làm nếu họ có những nguồn lực, mà Trung Quốc thì đang có. Bên phải của chúng tôi là phải để mở rộng rằng chúng ta có một số nước công nghệ mình của chúng ta theo hình thức, công nghệ như Philippines, Nhật Bản, Thái Lan, ở nơi chúng ta có mối quan hệ chặt chẽ, công nghệ như Australia, và trên khắp châu Á thì chúng ta có những điều tác rất quan trọng.

Và như vậy khi Trung Quốc bắt đầu lên gân, và tôi nghĩ họ lên gân một phần là vì họ muốn khẳng định do cái thế kinh tế hiện nay của họ, thì lúc này chúng ta không thể tham gia theo cách như trước đây. Tôi nghĩ là thế lực lại đang đòi hỏi chúng ta phải tham gia theo cách khác. Có rất nhiều hoạt động đang xảy ra ở bên Hoa Nam [tức Bắc Đông], có rất nhiều điều đang xảy ra liên quan đến việc Trung Quốc đang thế khẳng định mình, Trung Quốc đang có những thái độ ngăn cản các nước thăm dò dầu mỏ, và những chuyện khác nữa theo hướng đó. Cho nên tôi có quan điểm rõ ràng là Mỹ phải tuyên bố từ do hàng họ là một quyền quốc tế. Có những pháp luật pháp để giữ quy tắc tranh chấp với lãnh thổ, vì thế chúng ta không là chủ nhân của vùng nào. Tôi sẽ không nói hòn đảo này là thuộc về Indonesiacòn hòn đảo kia thuộc về Trung Quốc Đó không phải là vai trò của Hoa Kỳ. Nhưng chúng ta sẽ khẳng định rõ ràng nguyên tắc của pháp luật và giữ pháp luật quy định đưa vào pháp luật.

13 / 13